

การควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ
Control and Rehabilitation of Inmates According the Penology Guideline by
Integrated to the Buddhism

ไมตรี พลอยท่า¹

Maitri Ploytham¹

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563

Email : mitre081114@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความประพฤติของผู้ต้องขังจากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังชายเข้าใหม่ในเดือนพฤศจิกายน 2562 จำนวน 136 คน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางลำปาง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความประพฤติของผู้ต้องขัง จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ ประกอบด้วย 1) การทำให้ผู้ต้องขังมีความรับผิดชอบ 2) การทำให้ผู้ต้องขังมีความซื่อสัตย์ 3) การทำให้ผู้ต้องขังมีความอดทน 4) การทำให้ผู้ต้องขังมีสติยั้งคิด 5) การทำให้ผู้ต้องขังมีความมุ่งมั่นในหน้าที่ 6) การทำให้ผู้ต้องขังรู้จักเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น 3. แนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้านความรับผิดชอบ ควรฝึกให้รู้จักควบคุมตัวเองประพฤตินอยู่ในหลักศีลธรรมด้านความซื่อสัตย์ควรฝึกให้รู้จักทำงานให้

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

¹Mahachulalongkomrajavidyalaya University Lampang Buddhist College, Thailand.

*ได้รับบทความ: 5 สิงหาคม 2563; แก้ไขบทความ: 9 กันยายน 2563; ตอรับการตีพิมพ์:

14 กันยายน 2563

Received: August 5, 2020; Revised: September 9, 2020; Accepted: September 14, 2020

เสร็จตามกรอบของประเภทงานในเวลาที่กำหนดและแสดงออกถึงความมีไตร่ตรอง เพื่อเพื่อแผ่ด้านความอดทนควรฝึกให้รู้จักปรับบุคลิกภาพที่ดี ไม่อ้อมทู่ซี้ หนักแน่นฝึกสมาธิจิตตภาวนาเพื่อทำจิตใจให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน ด้านความมีสติยังคิด ฝึกให้รู้จักปรับบุคลิกภาพที่ดี ไม่อ้อมทู่ซี้ หนักแน่นฝึกสมาธิจิตตภาวนาเพื่อทำจิตใจให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน ด้านความมุ่งมั่นในหน้าที่ ควรฝึกให้รู้จักเรียนรู้ที่จะเลือกรู้ และมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียน รวมทั้งรู้จักหมั่นพัฒนาทักษะการทำงานในหน้าที่ประจำ และด้านการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น ควรฝึกให้รู้จักรักษาสีทึบของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นให้เกียรติยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่น

คำสำคัญ : 1. การควบคุม 2. ผู้ต้องขัง 3. ทักษะวิทยา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the behavior level of inmates from receiving control and rehabilitation according penology guideline by integrated to the Buddhism, 2) to study the opinions of prison staff towards the control and rehabilitation of inmates according penology guideline by integrated to the Buddhism, 3) to the analyze and propose guidelines for the control and rehabilitation of inmates according penology guideline by integrated to the Buddhism. Sample group is new male inmates in November 2019 amount 136 people. Interview group are Lampang Central Prison Officer amount 9 people. The device used to collect the information is a questionnaires and interview. The statistics used in this research are mean and standard deviation. The qualitative research uses descriptive analysis.

The research results found that: 1. The level of behavior of the inmates from being controlled and rehabilitated according to the principles of integrated Buddhist doctrine Overall, at high level. 2. The opinions of prison staff on the control and rehabilitation of prisoners in accordance with integrated Buddhist theology consists of 1) making prisoners accountable; 2) making the inmates honest 3) making the inmates to have patience 4) making the inmates to be reckless 5) making the prisoners more committed to their duties 6) Making prisoners to respect the rights of themselves and others. 3. Guidelines for control and rehabilitation to inmates. In side of responsibility, Inmates should practice to known to control oneself, behave to accordance with morals. In side of honesty, Inmates should practice to known finish working according

framework of the work type at a specified time, and show a friendliness, have a generousness. In side of patience, Inmates should practice to know to adjust the personality at good, not sorrowful, keep to practice meditation to calm the mind, not distracted. In side at is the commitment in duty, Inmates should practice to known at be learn about choose to know, and have an understanding of what is learned, including knowing to continually improve work skills in regular duty. In side of respecting the rights of Self and others, Inmates should practice to known uphold rights of Self, and respect the rights of others, give to honor, accept roles and responsibilities of others.

Keywords : 1. Control 2. Inmates 3. Penology

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยเพราะอาชญากรรมส่งผลกระทบต่อสมาชิกสังคม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม นักวิชาการจากศาสตร์แขนงต่างๆ ได้พยายามศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมและหลักทัณฑ์วิทยา คือ แนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด เพื่อให้พวกเขากลับตนเป็นพลเมืองดี อาชญากรรมลดลง สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สมาชิกในสังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเริ่มจากแนวความคิดด้านอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยาในสมัยโบราณ ที่เน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยการลงโทษหรือแก้แค้น หรือชดใช้กรรมที่ก่อขึ้น ต่อมา ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นการแก้ไขฟื้นฟูความประพฤติของผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นผู้ต้องขังให้ดีขึ้น (จตุพร บานซื่อ, 2549 : 31)

การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ มีเป้าหมายในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่สำคัญ 2 ประการ คือ การมุ่งเน้นการลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือผู้มีอำนาจตัดสินโทษตามกฎหมาย เพื่อยับยั้งการก่ออาชญากรรมในอนาคต และมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งการให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วย (กอบเกียรติ กสิวิวัฒน์, 2548 : 2) การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้นผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรคำนึง ผู้ต้องขัง คือ มนุษย์คนหนึ่ง ที่ควรได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป โดยมากผู้ต้องขังในเรือนจำมักมีพฤติกรรม บุคลิกภาพและภาวะทางจิตใจเปลี่ยนแปลงไปจากคนปกติ ขาดความเจริญทางอารมณ์ แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของมนุษย์นั้น เมื่อถูกกระตุ้นให้กระทำในสิ่งที่เหมาะสมแล้ว ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่ดีตามบรรทัดฐานทางสังคมได้ แม้มนุษย์นั้น เคยกระทำผิดในลักษณะใดๆ มาก่อน เช่น การประทุษร้ายต่อชีวิต การลักทรัพย์หรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งผู้ต้องขังในเรือนจำก็มีนัยดังกล่าวเช่นเดียวกัน

เรือนจำกลางลำปาง มีผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมจำนวนมาก และยังมีภารกิจในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้โดยการฝึกอบรมวินัย การจัดโปรแกรมอบรมตามฐานความผิด ส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพและวิชาสามัญ และการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจ เป็นต้น แต่ผู้วิจัยเห็นว่า การนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาใช้ร่วมกับหลักทฤษฎีวิทยาในการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามโปรแกรมที่กำหนดขึ้น จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ต้องขังมีความตั้งใจฝึกตนตามโปรแกรมของเรือนจำ และจะทำให้ภารกิจในการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางลำปาง เป็นผู้หนึ่งที่รับผิดชอบในการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง จึงใจศึกษาการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ ทั้งนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ และความประพฤติดของผู้ต้องขัง จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ แล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์แนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ กล่าวคือ เป็นการศึกษาวิธีการต่างๆ ในอันที่จะปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง อาทิ การฝึกให้เป็นผู้มีมารยาท มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีสติยั้งคิด มีความมุ่งมั่นในหน้าที่ และเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เพื่อแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคม บนฐานของปรัตติยธรรม และโยนิโสมนสิการ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเรือนจำต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับความประพฤติดของผู้ต้องขัง จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้ทราบระดับความประพฤติดของผู้ต้องขัง จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ
- 3.2 ได้ทราบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ
- 3.3 ได้แนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ

3.4 สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปเผยแพร่ในวารสาร และสื่อต่างๆ และเป็นประโยชน์ต่อเรือนจำและทัณฑสถาน ที่จะใช้เป็นคู่มือในการจัดโปรแกรมควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังชายเข้าใหม่ในเดือนพฤศจิกายน 2562 จำนวน 136 คน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางลำปาง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)แบบสอบถามระดับความประพฤติของผู้ต้องขัง จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ 6 ด้าน คือ (1)ความรับผิดชอบ (2)ความซื่อสัตย์ (3)ความอดทน (4)ความมีสติยั้งคิด (5)ความมุ่งมั่นในหน้าที่ (6)การเคารพสิทธิตนเอง 2)แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับความประพฤติของผู้ต้องขัง จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ จากการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามได้พบประเด็นสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างได้ประพฤติปฏิบัติ ดังนี้ 1)ด้านความรับผิดชอบ: กลุ่มตัวอย่างมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในหลักศีลธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) 2)ด้านความซื่อสัตย์: กลุ่มตัวอย่าง สามารถปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมในองค์กร และทำงานเสร็จตามขอบเขตและกำหนดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) 3)ด้านความอดทน: กลุ่มตัวอย่าง มีบุคลิกภาพที่ดี มีความกระตือรือร้น และมีความเป็นผู้ใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) 4)ความมีสติยั้งคิด: กลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลและรู้จักใช้เหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) 5) ด้านความมุ่งมั่นในหน้าที่: กลุ่มตัวอย่างสามารถพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ใหม่ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) 6)ด้านการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น: กลุ่มตัวอย่างให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รู้จักรักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

5.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ จากการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำฝ่ายควบคุมและรักษาการ จำนวน 9 ราย เพื่อขอทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาเชิงพุทธบูรณาการใน 6 ด้านดังกล่าว ได้พบ

ประเด็นสำคัญๆ ที่กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้ 1)การทำให้ผู้ต้องขังมีความรับผิดชอบ ต้องฝึกผู้ต้องขังให้มีวินัยในตัวเอง รู้จักควบคุมตัวเอง รู้จักเคารพผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติตนตามระเบียบของเรือนจำ เน้นการฝึกให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในหลักศีลธรรมทางศาสนา ฝึกให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเป็นที่ไว้วางใจได้ และให้รู้จักยอมรับคำแนะนำและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข เน้นการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 2)การทำให้ผู้ต้องขังมีความซื่อสัตย์ ต้องฝึกให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อส่วนรวม ให้รู้จักปรับตัวเข้ากับสภาพเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน รู้จักปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน และให้รู้จักแสดงความเอื้อเฟื้อและความมีเมตตาจิต 3)การทำให้ผู้ต้องขังมีความอดทน ควรฝึกผู้ต้องขังให้สามารถจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตใจได้ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้นต่อภริยาหมิ่นหรือดูถูกของผู้อื่น ให้มีความอดทนต่อการทำงานภายใต้ความกดดันทางอารมณ์ และให้รู้จักการทำให้จิตใจให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน 4)การทำให้ผู้ต้องขังมีสติยั้งคิด ควรฝึกผู้ต้องขังให้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ก่อนตัดสินใจเรื่องใดๆ รู้จักใช้เหตุผลในการกระทำการต่างๆ เน้นการฝึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส 5)การทำให้ผู้ต้องขังมีความมุ่งมั่นในหน้าที่ ควรฝึกผู้ต้องขังให้สามารถพัฒนาตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และฝึกทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ ฝึกให้รู้จักประสานความร่วมมือกับเพื่อนผู้ต้องขังที่ทำงานในกลุ่มเดียวกัน และให้รู้จักหมั่นพัฒนาทักษะการทำงานในหน้าที่ประจำ 6)การทำให้ผู้ต้องขังรู้จักเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น ต้องฝึกการให้เกียรติ ยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่น และปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพ ให้รู้จักสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งภายในกลุ่มและในเรือนจำ และฝึกให้รู้จักยอมรับและปฏิบัติตามมติของคนส่วนใหญ่ในสังคม แม้ตนจะไม่เห็นด้วย ตลอดจนใส่ใจในความเห็นของคนอื่น และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นได้

5.3 แนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการจากการศึกษาวิเคราะห์ ความประพฤติของผู้ต้องขัง หลังได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่เกี่ยวข้อง ได้พบองค์ความรู้สำหรับเป็นแนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ดังนี้ 1)ฝึกความรับผิดชอบโดยจัดกิจกรรมฟื้นฟูให้รู้จักควบคุมตัวเองประพฤติดตนอยู่ในหลักศีลธรรม 2)ฝึกความซื่อสัตย์ โดยจัดกิจกรรมฟื้นฟูให้รู้จักทำงานเสร็จตามกรอบของประเภทงานในเวลาที่กำหนดและแสดงออกถึงความมีเมตตาจิตเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3)ฝึกความอดทนโดยจัดกิจกรรมฟื้นฟูให้รู้จักปรับบุคลิกภาพที่ดี ไม่อมทุกข์ หมั่นฝึกสมาธิจิตตภาวนาเพื่อทำให้จิตใจให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน 4)ฝึกความมีสติยั้งคิดโดยจัดกิจกรรมฟื้นฟูให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ 5)ฝึกความมุ่งมั่นในหน้าที่ โดยจัดกิจกรรมฟื้นฟูให้รู้จักเรียนรู้ที่จะเลือกรู้ และมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียน รวมทั้งรู้จักหมั่นพัฒนาทักษะการทำงานในหน้าที่ประจำ 6)ฝึกการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น โดยจัดกิจกรรมฟื้นฟูให้รู้จักรักษาสีทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นให้เกียรติ ยอมรับบทบาทหน้าที่ผู้อื่น หลักการและ

กระบวนการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังดังกล่าว จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ที่สำคัญ คือ ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ จะปรับตัวเป็นคนดีมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ต่อไป

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ระดับความประพฤติดังกล่าว จากการได้รับการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูตามหลักทฤษฎีวิทยาเชิงพุทธบูรณาการ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายประเด็นที่สำคัญๆ ในแต่ละด้านได้ ดังนี้

6.1 ด้านความรับผิดชอบ: กลุ่มตัวอย่างมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในหลักศีลธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่ได้รับการฟื้นฟูพฤติกรรม เป็นผู้ต้องขังที่เข้ามาใหม่ ไม่คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในเรือนจำ จึงต้องระมัดระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในกรอบศีลธรรมและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เรือนจำ อันเป็นการเสริมสร้างความดีและความปลอดภัยให้กับตนเอง เป็นการปรับปรุงพัฒนาตนให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเรียม ศรีทอง (2542 : 164) ที่เห็นว่า กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง เป็นระบบการควบคุม และส่งเสริมการสร้างความองอาจให้แก่ชีวิต ช่วยเพิ่มคุณค่าชีวิตและการรู้จักตนเองที่แท้จริง

6.2 ด้านความซื่อสัตย์: กลุ่มตัวอย่าง สามารถปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในองค์กร และทำงานเสร็จตามขอบเขตและกำหนดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังเข้าใหม่ที่ผ่านมาผ่านการฝึกอบรมฟื้นฟูได้รับรู้ระเบียบวินัยของเรือนจำเป็นอย่างดีว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และคำสั่งของเรือนจำ จึงมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ อันเป็นการพัฒนาตนให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของไพศาล ไกรสิทธิ์ (2541 : 21) ที่เห็นว่า การพัฒนาตนเอง คือการที่บุคคลพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม เหมาะสมกว่าเดิม ทำให้บุคคลสามารถดำเนินกิจกรรมที่สนองความต้องการ แรงจูงใจ หรือเป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้

6.3 ด้านความอดทน: กลุ่มตัวอย่าง มีบุคลิกภาพที่ดี มีความกระตือรือร้น และมีความเป็นผู้ใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า การเป็นอยู่ในสภาพผู้ต้องขังไม่มีอิสรภาพ มีสิทธิอันจำกัด อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ จำเป็นต้องทำตนให้ดูดีขยัน อดทน มีความเป็นผู้ใหญ่ไม่วุ่นวาย จึงจะทำให้ดำรงชีวิตได้เป็นปกติ ไม่เดือดร้อน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของศักดิ์ไทย สุรกิจบรร (2550 : 31) ที่เห็นว่า การรู้จักและเข้าใจตนเองเป็นความพยายามแก้ไขตนเองให้มีความประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ยอมรับความจริงในสิ่งที่ประกอบเป็นตัวตน ทำให้มีแนวทางในการปรับปรุงตนเองให้เป็นที่รักใคร่ ชอบพอคนอื่นๆ ให้มากยิ่งขึ้น

6.4 ความมีสติยั้งคิด: กลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลและรู้จักใช้เหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า ปัจจุบัน ตนเป็นผู้ต้องขัง ไม่ความนำเอาตำแหน่ง บทบาทหน้าที่

ความมีอำนาจบารมีหรือชื่อเสียงในขณะที่อยู่นอกเรือนจำมาเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติตนในเรือนจำ แต่ควรปฏิบัติตามสภาพความเป็นผู้ต้องขัง อันเป็นลักษณะของการรู้จักตนเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วรณา พรหมบุรุษย์ (2540 : 51) ที่เห็นว่า การรู้จักตนเอง เป็นการ รู้จักและเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตน รู้เหตุ รู้ผล รู้จักเลือกสิ่งต่างๆ รู้จักที่จะ นำความคิดกับ การกระทำมาสัมพันธ์กัน ทำให้เกิดการตัดสินใจ และการตัดสินใจที่ถูกที่ควร

6.5 ด้านความมุ่งมั่นในหน้าที่: กลุ่มตัวอย่างสามารถพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ใหม่ และ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า เมื่อตกอยู่ในสภาพผู้ต้องขัง ควรเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสด้วยการแสวงหาความรู้และฝึกทักษะต่างๆ ที่เรือนจำจัดไว้ให้ เพื่อจะเป็นคุณประโยชน์แก่ตนเองในอนาคต ซึ่งถือเป็นการพัฒนาตนที่สอดคล้อง กับความคิดเห็นของ ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544 : 96) ที่เห็นว่า การพัฒนาตนเอง เป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลให้ดียิ่งขึ้น ทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ ให้กลายเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ และ นำมาซึ่งความสุข ความเจริญสู่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ

6.6 ด้านการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น: กลุ่มตัวอย่างให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ รู้จักรักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเห็นว่าผู้ต้องขังต้องอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก แต่ละคนก็มีอุปนิสัยและพฤติกรรม แตกต่างกัน การตระหนักรู้ในตนเองทั้งวิญญู ญัตติ และบทบาทหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายจาก เรือนจำ แล้วปฏิบัติตามให้เหมาะสมกับสิ่งที่ตนมีอยู่ เป็นอยู่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น จะทำให้ความ เป็นอยู่และการทำงานร่วมกันเป็นปกติ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เรียม ศรีทอง (2542 : 220) ที่ เห็นว่า การตระหนักรู้ในตนเอง จะช่วยให้เรียนรู้ตนเอง นำไปสู่การพัฒนาสัมพันธภาพเชิงบวก จัดการ สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวางเป้าหมายในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีนโยบายนำแนวทางการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตาม หลักทฤษฎีทางเชิงพุทธบูรณาการที่ได้จากการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตาม หลักทฤษฎีทางเชิงพุทธบูรณาการต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ด้านความรับผิดชอบ เรือนจำควรฝึกผู้ต้องขังให้รู้จักเลือกใช้ข้อมูลที่เป็น เพื่อ การประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา โดยให้รู้จักกำหนดขอบเขต/ความสำคัญของการ ตัดสินใจ ให้รู้จักรวบรวมทางเลือกที่มีทั้งหมดออกมา ให้รู้จักศึกษาและกำหนดขอบเขตของแต่ละ ทางเลือก ให้รู้จักตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และให้รู้จักประเมินการตัดสินใจเพื่อเรียนรู้ และ

นำมาเป็นบทเรียนในการตัดสินใจในครั้งต่อไป หากดำเนินการเช่นนี้ได้ ก็จะเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังทำผิดระเบียบวินัยของเรือนจำ

7.2.2 ด้านความซื่อสัตย์ เรือนจำควรฝึกผู้ต้องขังให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม โดยฝึกอบรมผู้ต้องขังให้รู้จักในภาระที่ต้องกระทำตามสภาพของแต่ละบุคคล ให้มีความสำนึกที่ถูกต้องเหมาะสมในหน้าที่ที่ต้องกระทำ ให้มีความวิริยะอุตสาหะ อดปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างดีที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังเป็นคนที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

7.2.3 ด้านความอดทน เรือนจำควรฝึกผู้ต้องขังให้รู้จักความอดทน อดกลั้นต่อกิริยาหมิ่นหรือดูถูกของผู้อื่น โดยไม่แสดงความโมโห หรือความอาฆาตออกมา โดยฝึกหัดให้รู้จักการระงับอารมณ์ และความรู้สึกที่มีต่อผลจากปัจจัยภายนอกหรือภายใน ด้วยจิตที่เข้มแข็ง และฝึกให้สามารถควบคุมกิริยาอาการที่สืบเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายในที่มากระตุ้นอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ลดความฟุ้งซ่านได้

7.2.4 ด้านความมีสติยั้งคิด เรือนจำควรฝึกผู้ต้องขังให้รู้จักทำงานตามลำดับความสำคัญของงาน โดยงานสำคัญและด่วน เป็นงานที่ต้องทำทันที ต้องให้ความสำคัญลำดับแรก รองลงมา งานสำคัญแต่ไม่ด่วน เป็นงานที่สำคัญแต่เก็บไว้ทำทีหลังได้ ถัดลงมา งานไม่สำคัญแต่ด่วน เป็นงานที่让别人คนอื่นทำแทนได้ แต่ถ้าฝากให้ทำไม่ได้ก็ต้องรีบทำให้เสร็จ สุดท้าย งานไม่สำคัญและไม่ด่วน เป็นงานที่ควรทำในเวลาว่างจากทุกอย่างแล้ว ซึ่งจะไม่ส่งผลเสียกับงานอื่นๆ หากผู้ต้องขังสามารถมีสติยั้งคิดเมื่อมีงานที่ต้องทำหลายอย่าง และจัดลำดับความสำคัญของงานได้เช่นนี้ ก็จำทำให้งานต่างๆ ทั้งส่วนตน และที่เรือนจำมอบหมายให้ทำไม่เกิดความเสียหาย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นไปด้วยดี

7.2.5 ด้านความมุ่งมั่นในหน้าที่: เรือนจำควรฝึกผู้ต้องขังให้รู้จักใช้วิธีการคำนวณขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง เพื่อการแก้ปัญหาและตัดสินใจ โดยการฝึกให้รู้จักคำนวณความชัดเจนต่อประเด็นปัญหา คือสามารถกำหนดกรอบของปัญหาได้เหมาะสม ฝึกให้รู้จักคำนวณการพัฒนาทางเลือกแก้ประเด็นปัญหา ฝึกให้รู้จักคำนวณการประเมินแต่ละทางเลือก ฝึกให้รู้จักคำนวณการประเมินแต่ละทางเลือก และฝึกให้รู้จักคำนวณเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งหลักการคำนวณดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้ต้องขังได้พัฒนาศักยภาพทางความคิดอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา

7.2.6 ด้านการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น: เรือนจำควรฝึกผู้ต้องขังให้รู้จักเรียนรู้ความรู้สึกของคนอื่น โดยไม่แสดงพฤติกรรมเยาะเย้ย ดูถูก ข่มเหงคนที่ตนคิดว่าด้อยกว่าไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟัง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช้กำลังและยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย หากผู้ต้องขังฝึกตนเองได้เช่นนี้ การอยู่ร่วมกันในเรือนจำ ก็จะเป็นไปอย่างสันติ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการปรับตัวพฤติกรรมผู้ต้องขังที่มีประวัติกระทำผิดซ้ำ โดยใช้หลักทฤษฎีทฤษฎีเชิงพุทธบูรณาการ เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิดซ้ำ

7.3.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาสธรรมเป็นฐานการฝึกตนของผู้ต้องขัง เพื่อสร้างรูปแบบการครองตนที่ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา

8. เอกสารอ้างอิง

- กอบเกียรติ กสิวิวัฒน์. (2548). แนวคิด ทฤษฎี และขอบเขตของการบริหารงานราชทัณฑ์ เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารงานราชทัณฑ์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จตุพร บานชี. (2549). ความหมายและขอบเขตของอาชญากรรม เอกสารการสอนชุดวิชา อาชญวิทยา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2541). เอกสารคำสอนรายวิชาการพัฒนาตน. ชลบุรี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- เรียม ศรีทอง. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- วรรณพร พรหมบุญ. (2540). การพัฒนามนุษย์ที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2550). การรู้จักและเข้าใจตนเอง: ฐานในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารมืออาชีพ. วารสารบริหารการศึกษา. 4(8). 29-48.

9. คำขอบคุณ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาและการช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก คณะอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำทั้งในส่วนเนื้อหาและวิธีการเขียนเป็นอย่างดีช่วยชี้แนวทางประเด็นและเติมเต็มในสิ่งที่ผู้วิจัยมีส่วนขาดจนทำให้งานนี้มีความบกพร่องน้อยที่สุดจึงขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าพนักงานเรือนจำกลางลำปางทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ที่มีเมตตาธรรมได้ให้โอกาสให้กำลังใจให้ดำรงอันเป็นข้อมูลในการเขียนงานวิจัยขอขอบคุณท่านผู้รู้ทั้งหลาย ที่ได้ร่วมงานเขียนของท่านมาอ้างอิงไว้ในงานวิจัย และขอขอบคุณผู้บริหารและเพื่อนข้าราชการเรือนจำกลางลำปาง ที่ให้ข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย